

DZIENNIK WILEŃSKI

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: ul. Dominikańska 4. Telefon Redakcji i Administracji 448. Drukarni 520. Redaktor przyjmuje od g. 2—4 po poł. Administracja otwarta od g. 9—5, w niedzielę i święta od 12—1. „Dziennik Wileński” wychodzi codziennie z wyjątkiem poniedziałków i dni poświęconych.

PRENUMERATA miesięcznie z odnośnieniem i z przesyłką pocztową 3 zł. za granicą 6 zł., cena pojedynczego numeru na prowincji 18 groszy **CENA OGŁOSZEŃ:** za wiersz millimetr, przed tekstem 1 w tekście 40 groszy, za tekstem 10 groszy. — W numerach świątecznych oraz z prowincji o 25% zagraniczne o 50% drożej. Każda nowa podwyżka taryfy obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia. Konto czekowe w P. K. O. № 88187.

SALON KAPELUSZY
„Nouvelle de la Mode”
Trecka № 1, front wejście od ul.

**Stale zaopatrzeni
w najstrojniejsze
kapelusze.**
Co tydzień ostatnie modele
Paryża, Wiednia i inne.
Przyjmują się zamówienia różnych fasonów.

Babiańskiego jak i kogo innego i że o zrzeczeniu się przez rząd litewski preteusyj do Wilna i o

jego zgodzie na pozostawanie Wilna w rękę Polski, żadnej mowy być nie może.

Polska i Mała Ententa.

WIENIEN, 25.XI. (A. W.) „Bohemja” z kół zbliżonych do Czechosłowackiego min. spraw zagranicznych zaprzecza doniesieniom o przystąpieniu Polski do Małej Entente’y. Pismo stwierdza, że

najbliższa konferencja Małej Entente’y, której terminu nie jest jeszcze ustalony, odbędzie się w Bukareszcie. Polska w konferencji tej nie będzie uczestniczyła.

dadzą się określić mniejszą procentami. Zapas opału obliczony na dwa i pół miesiąca, zaś w dyrekcji wileńskiej na pięć miesięcy. Zasoby materiałów obliczone w dniu 1 sierpnia 1923 roku przedstawiały wartość 228.000 000 złotych, zaś 1 sierpnia 1924 r. — 216.000 000 zł.

Organizacja—pragmatyka.

Organizację przeprowadza się w myśl ustalonego projektu w roku ubiegłym. Sprawy pragmatyki służbowej ureguluje ostatecznie projekt wniesiony już do Rady ministrów. Potrzeba oszczędności musiała spowodować także pewne redukcje personelu, a mianowicie w dniu 1 września 1923 zatrudniały koleje 220.000 osób, a w tym samym dniu b. r. już tylko 216.000 osób. Dalsza redukcja ze względu na zastój w przemyśle została wstrzymana. Dziś na 1 km. przypada 12 i pół osób, gdy dawniej należało do 15 osób, gdy dążyć należy do 11 i pół osób, jak 11 i pół na 1 km.

Jeżeli dalszy rozwój pójdzie po tej linii, jaką kroczą w czasach ostatnich, można się spodziewać dodatnich wyników, większej sprawności ruchu i liczyć będzie można na to, że koleje nie tylko nie będą dawać strat, ale zaczną amortyzować kapitał własny.

Udział Wileńszczyzny w życiu kooperatywnym.

W sprawie notatki naszej o kongresie Unji Związków Spółdzielczych, który ma się odbyć w Poznaniu dn. 25 i 26 b. m. otrzymujemy wyjaśnienie, iż z Wilna wyjeżdża na kongres z ramienia tutejszego oddziału Związku Spółdzielni Polskich pani Helena Łapinówna, również wyjeżdżają na kongres przedstawiciele wileńsko-trockiego powiatowego banku spółdzielczego (Wilno, ul. Ostrobramska 5) oraz Spółdzielczego Banku Ludowego (ul. Mickiewicza 7). Prawdopodobnie będą na kongresie również przedstawiciele naszych spółdzielni prowincjonalnych.

Pierwszy Zjazd Polski Naukowej Organizacji Pracy.

Staraniem Kół Inżynierów Organizacji w Polsce odbędzie się w dn. 6, 7 i 8 grudnia r. b. w Stowarzyszeniu Techników w Warszawie, pierwszy zjazd polski, dotyczący naukowej organizacji pracy.

Wobec palącej potrzeby podniesienia sprawności naszej wytwórczości i wydajności pracy, Zjazd będzie miał wielkie znaczenie, gdyż obrady jego obejmą najważniejsze zagadnienia naszego życia gospodarczego.

Informacyj udziela Zarząd Koła Inżynierów Organizacji (Kancelaria Stowarzyszenia Techników, Czackiego 3/5 w Warszawie), oraz kancelaria St. nia Techników w Wilnie.

Związek Ludowo-Narodowy. KOMUNIKAT.

Rozkład zebrań kół dzielnicowych Związku Ludowo-Narodowego m. Wilna.

Koło dz. „Nowy Świat” we czwartek, dn. 27 listopada r. b. o godz. 18 (6 wiecz.) w lokalu przy ul. Nowa Aleja pod № 2.

Koła dz. „Popławy” w sobotę dn. 29 listopada r. b. o godz. 18 (6 wiecz.) w lokalu przy ul. Jerozolimskiej pod № 46 (n. p. Aleksandrowiczowej).

Koło dz. „Zarzecze” w niedzielę, dn. 30-go listopada r. b. o godz. 12 i pół po poł. w lokalu przy ul. Zarzeczej pod Nr 5.

Życie ekonomiczne.

G I E E D A.

WARSZAWA, 25.XI. (A. W.) Warszawska giełda urzędowa z dnia 25.XI. (w złotych). Dolary 5,18. Przekazy: Nowy York 5,18 1/2, Londyn 24,06 — 24,04. Paryż 27,50—27,40, Wiedeń 7,83 1/2, Praga 15,65 — 15,62 1/2, Włochy 22,61, Belgja 25,24, Szwajcaria 100,30, milionówka 0,74—0,75, bony złote 0,97, pożyczka złota 6,30 — 6,10, pożyczka dolarowa 3,26 — 3,35, kolejowa 8,30 — 8,50. Tendencja prawie bez zmiany.

Akcje: Bank Handlowy w Warszawie 5,10 — 5,00, Bank Kredytowy 0,25. Warszawskie T.wo fabryk cukru 8,15 — 8,55 — 8,40, Rudzki 1,05 — 1,12, Ostrowieckie 5,90 — 6,40 — 6,35, Starachowice 1,82 — 2,00. Tendencja mocna.

Ruch na kolejach.

WARSZAWA, 25.XI. (A. W.) O znacznym, stale wzrastającym ruchu towarowym na kolejach świadczą następujące cyfry: W czerwcu ładowano dziennie 7495 wagonów, w lipcu 8410, w sierpniu 8110, we wrześniu 10046, w październiku 18344. Jest to najwyższa liczba wagonów ładowanych dziennie od szeregu lat. Liczby powyższe nie obejmują ruchu towarowego na kolejach G. Śląskich, który również stale wzrasta.

Pobory urzędnicze.

WARSZAWA, 25.XI. (A. W.) Według wyjaśnień z kół urzędowych wysokość poborów urzędniczych określana jest w punktach przez porównanie kosztów utrzymania w pierwszej połowie danego miesiąca i w pierwszej połowie miesiąca ubiegłego. Orzeczenia Komisji Statystycznej nie mają w danym wypadku znaczenia, ponieważ listy płacy muszą być gotowe przed pierwszym, zaś komisja ogłasza swe sprawozdanie po pierwszym każdego miesiąca.

Prawo wekslowe i czekowe.

WARSZAWA, 25.XI. (A. W.) W Dzienniku Ustaw ogłoszone zostały dwie ustawy, zawierające jednolite dla całego Państwa Polskiego prawo wekslowe i czekowe, z mocą obowiązującą od 1.I. 1925. Prawo wekslowe jest dosłownym powtórzeniem projektu ustawy wekslowej, opracowanej w swoim czasie przez Komisję Kodyfikacyjną, która w pracach swych opierała się na postulatach międzynarodowej konferencji haskiej z r. 1920.

O szybkość pociągów.

Departament ruchu min. kolei zwrócił się do wszystkich dyrekcji kolejowych z poleceniem nadesłania do ministerium wniosków w sprawie przyspieszenia biegu pociągów osobowych, zwłaszcza dziennych.

Niektóre dyrekcje nadesłały już swe motywowane wnioski, w których, prócz przyspieszenia samego biegu proponują wydatne skrócenie postojów na stacjach.

Tym sposobem do nowego rozkładu jazdy skróci się czas podróży do Lwowa, Krakowa,

Wilna i na t. p. dystansach blisko o godzinę dla pociągów pośpieszonych, a przeszło o półtorej dla osobowych. Szybkość zasadnicza na głównych magistralach wzrośnie do 70 i 80 kilometrów na godzinę, a na bocznych linjach do 45 i 50.

Jednakże wybitne i ogólne przyspieszenie biegu naszych pociągów będzie możliwe dopiero po przebudowie torów w dyr. radomskiej i wileńskiej, dotychczas pod tym względem bardzo na niektórych szlakach upośledzonych.

Dochody skarbu państwa z bilonu.

Jak wiadomo, skarbu państwa czerpie dochody z wypuszczenia bilonu, polegające na różnicy między wartością faktyczną a nominalną monet zdawkowych. Dotyczy to również srebra, którego wartość istotna wynosi mniej więcej 30 procent nominalnej. Ogólna ilość bilonu, jaką ustawowo ma prawo skarbu wypuścić, wynosi 12 złotych na głowę zatem ogółem z górą trzysta milionów złotych. Ponieważ obecnie znajduje się w obiegu około połowy tej sumy, więc skarbu czerpać będzie jeszcze z tego źródła dochody w roku przyszłym. Prawdopodobnie na wiosnę ukaza się w obiegu polskie „talary srebrne” t. j. pięciocentówki. W ministerjum skarbu liczą się z dużym popytem na te monety wśród najszerzych mas ludności, dla których „talary” najlepiej nadawać się będą dla lokowania oszczędności.

Obowiązek meldowania o wolnych miejscach do pracy.

Jak nas informują, podpisane zostało i ukaże się w tych dniach rozporządzenie rządowe o nałożeniu na przemysłowców obowiązku meldowania w urzędach pośrednictwa pracy wszystkich miejsc wolnych dla pracowników. Obowiązek ten dotyczyć będzie wszelkich zakładów, których pracownicy podlegają ubezpieczeniu na wypadek bezrobocia. Rozporządzenie powyższe ma na celu uporządkowanie sprawy rozmieszczenia bezrobotnych, rejestrowanych w urzędach pośrednictwa.

Kontyngent spirytusu na kampanję 1924/25 r.

Minister Skarbu ustalił kontyngent prawa odpedu spirytusu dla poszczególnych województw na kampanję 1924/25, podlegający podziałowi pomiędzy gorzelnie przez władze skarbowe II instancji.

Kontyngent ten daje prawo odpedu dla gorzelnii rolniczych na rok 1924/25 w ilości 1.104.000 hektolitrow, dla gorzelnii zaś przemysłowych w ilości 96.000 hektolitrow. Ogółem przeto gorzelnie otrzymują prawo na odped w nadchodzącej kampanji 1.200.000 hektolitrow.

Rozporządzenie Ministra Skarbu w tym względzie ogłoszone zostanie w ciągu najbliższych dni.

Oszczędności na opale.

Realizacja systemu oszczędnościowego w opale czyni znaczne postępy. Obecnie oszczędności te

Nie potrzebują reklamy
Tylko szwedzkie
KALOSZE
M A L M Ö
1906
R.G.A.
MALMÖ
Wylączna sprzedaż
Amerykańskiego OBUWIA
„TIP TOP”
L. ZAŁKIND
WILNO, Wielka 47.
Egz. od 1872 r. Tel. 409.

„PAC”
Spółka Akc.
BISKUPIA 12
WILNO
Żądajcie wszędzie
wymieniane
KAKAO W PROSZKU
Firmy „PAC”.
12
Najtańsze źródło zakupów z
pierwszej i jedynej na Kresach
— Fabryki szczerotek i pędzli —
B-ci Symonowicz i S-ka
WILNO, ul. Tatarska Nr. 6.
Produkcja maszynowa. 3

Telefonem z Warszawy.

(Od własnego korespondenta.)

W sprawie kredytu długoterminowego.

Dnia 26 b. m. odbędzie się w Belwederze pod przewodnictwem p. Prezydenta Rzeczypospolitej, przy udziale przedstawicieli rolnictwa i przemysłu, konferencja w sprawie kredytu długoterminowego.

Przysięga służbowa.

Dnia 25 b. m. w południe p. Prezydent Rzeczypospolitej przyjął przysięgę służbową od ministra spraw wewnętrznych p. Ratajskiego.

Minister Thugutt i żydzi.

Minister Thugutt odbył wczoraj dłuższą konferencję z prezesem koła żydowskiego Reichem.

Ceny spirytusu.

Ministerstwo skarbu ustaliło ceny za spirytus, wyprodukowany w kampanji 1924/25 r. Hurtową cenę 1-go hektolitra spirytusu 100% go surowego, odpędzonego w gorzelnii rolniczej, wypalającej w ciągu kampanji 700 hektolitrow spirytusu 100% go, loco wagon stacji towarowej względnie przystań, znajdująca się w najbliższej odległości od gorzelnii rolniczej, ustala się dla gorzelnii rolniczych okręgu administracyjnego Wileńskiego na 63 1/2 zł., dla województwa Nowogródzkiego 61 1/2 zł., dla woj. Poleskiego 62 1/2 zł., dla woj. Wołyńskiego 61 1/2 zł. Za spirytus odpędzany przez gorzelnie drożdżowe, potrąca się od podstawowej ceny, postawionej dla gorzelnii rolniczych 10%. Za spirytus zaś odpędzany w innych gorzelniach przemysłowych—17 1/2%. Jeżeli gorzelnia przemysłowa nie zużytkowała całego wywaru, natenczas potrąca się dodatkowo jeszcze 10%. Rozporządzenie odcisnęte ukaże się w dniach najbliższych. Obowiązuwać będzie od 4 października b. r., t. j. będzie miało siłę wsteczna.

Przekazanie agend b. ministerstwa aprowizacji.

Ministerstwo spraw wewnętrznych opracowuje projekt rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej do ustawy, przyjętej swego czasu przez sejm, w sprawie przekazania agend byłego ministerstwa aprowizacji ministerstwu spraw wewnętrznych. Projekt będzie przekazany radzie spożywców do zaopiniowania.

P. P. S. a budżet wojskowy.

Wczoraj rozpoczęły się obrady P. P. S. nad głosowaniem w sprawie budżetu wojskowego. Obrad nie skończono; ciąg dalszy jutro.

Angielski wice-szef lotnictwa w Warszawie.

Wczoraj przyleciał do Warszawy, zastępca szefa lotnictwa angielskiego gen. Brancker, który badał stan drogi lotniczej między Londynem a Indjami. Z Warszawy gen. Brancker odleci do Bukaresztu i Konstantynopola.

Znowu Babiański.

KOWNO, (A. W.) W związku z pobytem w Kownie gen. Babiańskiego, który według opinii prasy lotwskiej, bawi tu rzekomo dla nieoficjalnego porozumienia się w imieniu rządu polskiego w sprawie Wileńszczyzny ofiejalna agencja litewska Elita podaje, że min. spraw zagr. Litwy nie wie o jakiegokolwiek propozycjach układów ze strony rządu polskiego zagówno za pośrednictwem gen.

Nowe zadania naszych samorządów.

(Z rozmowy z Wojewodą wileńskim p. Wł. Raczkiewiczem.)

Obok spraw bezpieczeństwa i uregulowania podatków najaktualniejszą bezwzględnie jest sprawa samorządowa, która w tej chwili najwięcej zaprzęta umyśle przemyślników troską o prawidłowy rozwój życia państwowego na ziemiach wschodnich. Świadczy o tem szereg zebrań dyskusyjnych na temat przeszłej organizacji samorządów. Sprawa ta tak dalece pochłania niemal wszystkich interesujących się życiem samorządowym, iż zepchnięto na ubocze obecne istniejące związki komunalne, tak jak gdyby straciły wszelką żywotność i oczekują w stopniowym zamieraniu chwili, gdy miejsce ich zajmą nowe samorządy wyszłe z nowej ordynacji wyborczej. Zacięta toczy się walka o przyszłość, a w niej zapomina się, że obecne samorządy mają jeszcze przed sobą długi żywot conajmniej roczny.

Nie należy bowiem oczekiwać rychłego uchwalenia przez sejm wszystkich trzech ustaw samorządowych: gminnej, powiatowej i wojewódzkiej. Walka będzie ostra gdyż lewica wytycza wszystkie siły aby związki komunalne na ziemiach wschodnich jaknajbardziej wyodrębniły się od związków w innych dzielnicach, aby posiadały taką strukturę wewnętrzną, która pozwoliłaby na łatwe dostosowanie się do zmienionych warunków politycznych. Chimera federalizmu piętno swoje wyciska na wszystkich pracach przygotowanych do nowej ustawy samorządowej. Walka więc o wyprowadzenie ustawy samorządowej na czyste wody nie będzie ani łatwą ani krótkotrwałą. Istniejące samorządy muszą być otoczona specjalną opieką aby przygotowały grunt nowej organizacji. Na nie się zda choćby najlepsza ustawa, jeżeli ludność obrzydzi sobie zupełnie samą ideą samorządową.

Rozumie to doskonale obecny wojewoda p. Wł. Raczkiewicz i dlatego równoległe z akcją przygotowawczą czynników społecznych do nowej ustawy, poczynił kroki zmierzające do udoskonalenia obecnych samorządów. Na ostatnim zjeździe starostów sprawy samorządowe były żywo omawiane. Poruszono cały szereg praktycznych zagadnień, od których rozwiązania zależy sukcesja stosunków w dziedzinie samorządowej. Jakby dalszym ciągiem opracowanych wniosków były obrady komisji oszczędnościowej samorządowej z udziałem przedstawicieli municypalności wileńskiej i sejmików powiatowych.

Cheąc bliżej zapoznać się z nowymi zadaniami, jakie stawia wojewoda wileński obecnym sejmikom zwrócić się do p. wojewody z prośbą o informacje. Uprzejmy mój interlokutor stwierdził przedewszystkiem krytyczny stan samorządów na ziemiach wschodnich.

— Trzeba sobie to powiedzieć wyraźnie, mówił p. wojewoda Raczkiewicz, że samorząd u nas nie są popularne. I nie tylko ludność włościańska nie docenia znaczenia związków komunalnych, sfery ziemiańskie mało udzielają im swego poparcia. Składa się na to mnóstwo rozlicznych przyczyn, z których najważniejszą jest to, że samorządy w zaraniu swego istnienia nie umiały zdobyć sobie zaufania. Brak odpowiedniej ilości wykwalifikowanych działaczy w składzie sejmików powiatowych sprawił, że popełniono szereg błędów, które poważnie zaciężyły na dalszym rozwoju tych instytucji. Samorządy powiatowe działały tak jak gdyby u gnie powiatu kończył się cały świat. Chorowały na samowystarczalność. O ile idea ta ma dobre zastawienie do większych jednostek administra-

cyjnych, powiaty nie mogą zamknąć się w swoich granicach i muszą prowadzić akcję skoordynowaną z innymi powiatami. Tymczasem dotychczas w sejmikach naszych panowała taka tendencja, że każdy z nich chciał mieć własną szkołę rolniczą własny szpital dla umysłowo chorych (oczywiście mówię to przykładowo) nie oglądając się na sąsiedni powiat. Było to marnotrawstwo środków i energii. Zwróciłem uwagę na konieczność zespolenia wysiłków dla osiągnięcia analogicznych celów i nadal akcja samorządowa będzie już szła w tym kierunku. Niestety inicjatywa twórcza samorządów w chwili obecnej jest poważnie skrzepowana. Sejmiki nasze na większe, twórcze plany nie mają pieniędzy. Gdy zaś miały pieniądze użytkowały mało produktywnie. Chwila właściwa dla wielkiej twórczej pracy samorządów na dłuższy czas minęła.

Coraz więcej samorządy mają spraw zleconych przez państwo, a mając ograniczone źródła dochodów coraz mniej mogą wykonywać zadań we własnym zakresie. Najbardziej zabójczą rzeczą dla rozwoju samorządów na ziemiach wschodnich jest ściąganie na utrzymanie policji czwartej części kosztów utrzymania. W niektórych powiatach nie wystarcza na to najpoważniejszy podatek samorządowy t. j. gruntowy. Nie tylko idzie on całkowicie na pokrycie tej czwartej części, ale często trzeba uzupełnić go dochodem z innego podatku. Czy dlatego że warunki polityczne w Wileńszczyźnie lub Nowogródzkiem ułożyły się w ten sposób, że tereny te wymagają większej ilości policji, niż inne województwa eierpieć musi na tem życie samorządowe? Jest to zwłocznie u podstaw idei samorządu, które przecież nie po to istnieją aby trudniły się tylko ściąganiem podatków na policje.

Jak wywnioskowałem ze słów p. wojewody, czyni on usilne starania, aby odciążyć samorządy nasze od tego wydatku, który hamuje rozwój związków komunalnych. Ponieważ niektóre źródła dochodu sejmików, jak np. z wyrębu lasów są martwe okazała się potrzeba jaknajdalej idących oszczędności.

— Niektóre sejmiki i gminy, mówił p. wojewoda, poszły w kierunku oszczędności na personelu tak daleko, iż prawie nie są w stanie prowadzić prac sejmikowych. Poczyniliśmy prócz tego najrozmaitsze oszczędności rzeczowe i sejmiki mają polecone wyszukiwanie jaknajprodukcyjniejsze wszelkich obiektów rolnych itp., które dać mogą jako taki dochód.

Kończąc rozmowę, zagadnąłem p. wojewodę o sprawę uproszczenia podatków samorządowych.

— Kwestja ta na zjeździe starostów znalazła jaknajgorętszy odzew. Sprawa wprowadzenia podatków jest palącym zagadnieniem naszym. Opracowujemy wnioski konkretne. Chcielibyśmy aby podatki były zsumowane i płatnik mógł je spłacić nawet na raty a przedewszystkiem aby rolnik wiedział kiedy mu przyjdzie podatek płacić. Rozmawiałem już w tej kwestji z p. premierem Grabskim. Uważnie wysłuchał i mam nadzieję, że przekonany dowodami że chce uczynić zadość gorącemu życzeniu ludności.

Jak z powyższego widzimy, sprawy samorządowe weszły na drogę praktycznego rozwiązywania zadań, co powinno umożliwić im żywsze przeniknięcie do ludności i ściślejsze zespolenie z nią w pracy nad rozwojem życia gospodarczego naszego kraju.

Fr. Hr.

Sprawy polskie.

Nowy biskup.

Stolica Apostolska zamianowała księdza prałata Antoniego Laubitza biskupem tytularnym, a równocześnie sufraganiem arcybiskupa gnieźnieńskiego i poznańskiego. Nowy biskup liczy 63 lata, nauki średnie ukończył w Poznaniu. W r. 1888 wyświęcony na kapła-

na, był przez kilka lat wikariuszem i profesorem religii w Inowrocławiu. Jako prezes Związku kapłanów Unitas prowadził podczas wojny skuteczną akcję niesienia pomocy kościołom w Kongresówce podczas niemieckiej okupacji. Po wojnie mianowany został proboszczem kapituły metropolitalnej i wikariuszem generalnym kardynała Dalbora.

Z Sejm u.

Państwowa Rada Rolnicza.

WARSZAWA, 25. XI. (Pat.) —

Na dzisiejszem posiedzeniu sejm przystąpiono do sprawowania komisji rolnej o projekcie ustawy o państwowej radzie rolniczej. Zasadnicze postanowienia tej ustawy zreferował pos. Poniatowski, zaznaczając, że celem ustawy jest utrzymanie stałego kontaktu i współpraca między organami rządowymi a społeczeństwem rolniczym, drogą stworzenia państwowej rady rolniczej, w skład której wehodziłyby przedstawiciele zainteresowanych sfer rolniczych, oraz odpowiednich instytucji naukowych i rządowych. Po przemówieniach pos. Kaweckiego, Bitnera i Stolarskiego, oraz po końcowym przemówieniu referenta ustawę w drugim i trzecim czytaniu przyjęto.

Zakwaterowanie wojska.

Z kolei przystąpiono do sprawowania połączonych komisji prawniczej i wojskowej w przedmiocie projektu ustawy o zakwaterowaniu wojska. Jako referent zabrakł głos pos. Zygmunt Seyda stwierdzając, że po długich obradach udało się komisjom znaleźć wyjście kompromisowe, które z jednej strony nie zapoznaje interesów wojska, z drugiej strony uwzględnia interesy ludności, dla której przymusowe rekwizycje są nader uciążliwe. Zasadniczo więc postanowiono, że stałe zakwaterowanie oficerów i żon oficerów odbywać się winno w koszarach, względnie w pomieszczeniach państwowych własnych, lub na ten cel wynajętych. Jeśli jest to niemożliwe zarządy gminne są obowiązane dostarczyć takich pomieszczeń, albo ułatwić ich dostarczenie drogą dobrowolnych umów najmu, które w tym celu zwolniono od przepisów ustawy o ochronie lokatorów, dotyczących wysokości komornego. Ponieważ zakwaterowani oficerów będą jedynie ustawą przewidzianą część komornego, przeto celem pokrycia różnic między tą sumą, a sumą którą zarządy gminne w drodze dobrowolnej umowy płacić będą musiały, przyznano ciążom samorządowym prawo pobierania podatku kwaterekowego na pokrycie tych różnic. Ponieważ te postanowienia w pewnych wypadkach mogłyby nie wystarczyć, przeto komisje po długich waha- niach postanowiły przyznać prawo rekwizycji w tej formie, że po stwierdzeniu, że innym sposobem potrzebnej ilości pomieszczeń nie można uzyskać, minister spraw wewnętrznych może wprowadzić drogą rozporządzenia obowiązek dostarczania pomieszczeń przez ludność. Rozporządzenie to wydane być może tylko dla poszcze-

gólnych miejscowości na czas ściśle określony. Po referacie wywiązała się ożywiona dyskusja w czasie której zabierali głos pos. Wędziagolski, Sommerstein, Inslar, Helman, Bitner, Hartglass oraz p. minister spraw wojskowych gen. Sikorski. Pan minister prosił o przyjęcie projektu ustawy w brzmieniu uchwalonem przez komisję, i podkreślił przytem, że ustawa ta umożliwi ministerstwu uporządkowanie oplakanych stosunków kwaterekowych. Ja zastałem sytuację bardzo zabagnioną—mówił p. minister—która nie jest moją winą. Wraz z szefem administracji podjąłem wielki program przebudowy starych budowli i uporządkowania koszar. Ale oczywiście jest, że nie mogłem w ciągu jednego roku tego stanu usunąć zwłaszcza nie mając odpowiednich środków do dyspozycji. Po końcowym przemówieniu referenta całą ustawę w drugim czytaniu przyjęto.

Drobne uchwały.

Z pośród wniosków zgłoszonych w czasie dyskusji i przyjętych w głosowaniu należy wymienić poprawkę pos. Sommersteina, która postanawia, że kwaterekowcy wolno żądać zwolnienia kwatery, jeżeli zaofiaruje w drodze najmu inną odpowiednią kwatere. Przyjęto następnie poprawkę pos. Bitnera, aby pomieszczenia zajęte na kwatery przejściowe były opóźnione w ciągu czterech dni od chwili wynajęcia.

Następnie po referacie pos. Janeczka przyjęto rezolucję komisji rolnej w sprawie rewizji norm szacunkowych, zwierząt domowych dla wymiaru podatku procentowego, w sprawie wstawienia do budżetu na rok 1924 sumy na utrzymanie departamentu weterynaryjnego, oraz w sprawie noweli rozszerzającej podatek od zwierząt domowych na całe państwo. Pos. Stolarski referował następnie rezolucję komisji rolnej o wnioskach w sprawie udzielenia przez państwo pomocy pogorzelcom, oraz w sprawie przymusowego zalesienia nieużytków należących do właścicieli prywatnych. Wszystkie rezolucje uchwalone przez komisję rolną przyjęto. Przyjęto wreszcie nagłość wniosku pos. Ostrowskiego w sprawie rozwiązania umów dzierżawczych, dotyczących domów państwowych w województwach Poznańskim i Pomorskim, oraz przekazania tych domów na cele reformy rolnej, jak również i nagłość wniosków posłów koła żydowskiego w sprawie nowelizacji ustawy o podatku przemysłowym, uzasadnioną przez pos. Eisensteina. Na tem posiedzenie zamknięto wyznaczając następne na piątek dnia 28 b. m.

zachowaniu równości, tajności, powszechności i proporcjonalności, gwarantowanych przez konstytucję; będą jednak głosowały tendencje do ograniczenia złych następstw proporcjonalności.

— Ale czy spodziewają się panowie znaleźć dla swych zmian większość?

— Liczymy przedewszystkiem na stronnictwa dawnej większości, a więc na Ch. D., Ch. Nar. i „Piasta”. Zresztą klub „Piasta” opracowuje projekt podobny, zdaje się do naszego. Przypuszczam jednak, że projekt nasz znajdzie poparcie wśród innych klubów.

— Kiedy projekt Z. L. N. będzie gotów?

— Nie mogę powiedzieć. Opracowuje go się bowiem bez pośpiechu.

— Dlaczego tak apatycznie?

— Sejm ma przecież przed sobą jeszcze trzy lata życia — śmieje się nasz rozmówca.

— Ale niektóre stronnictwa rozpoczęły już akcję za rozwiązaniem Sejmu.

— Jakto? Rozwiązać Sejm bez zmiany ordynacji wyborczej. To bezsens. Nie można bowiem narzucić krajowi wyborów na to, aby wrócić do obecnego stanu rzeczy. Wybory ze wszystkimi konsekwencjami, to zbytby ryzyko dla państwa. A zresztą—mówi żartobliwie p. Kozicki — pocóż fatygować ludzi...

— Czy klub Z. L. N. zamierza stać na stanowisku wyczerpania kadencji Sejmu?

— Tego nie można powiedzieć. Po zmianie ordynacji wyborczej, będzie można mówić o rozwiązaniu Sejmu. Tembardziej, że istotnie jest powszechny sąd, iż bezsilność Sejmu płynie z jego składu.

Stanowisko „Piasta”.

Posel Kiernik z „Piasta” mówi: „Nie rozproszenie społeczeństwa jest zadaniem ordynacji wyborczej a dane wyrazu zdecydowanemu prądom społecznym tak, aby powstał Sejm zdolny do stworzenia większości.

— Na czem polegają zasady „Piasta” zmiany konstytucji?

— Projekt nasz idzie w kierunku ściśle określonej kompetencji władzy Prezydenta Rzeczypospolitej, wyjaśnia podział kompetencji ustawodawczej między Sejmem a Senatem i obejmuje zmianę ordynacji.

— A kiedy będzie on gotów?

— Po kongresie naszego stronnictwa, które się odbędzie dnia 7 grudnia. Ma on zatwierdzić projekty reformy konstytucji i zmiany ordynacji wyborczej.”

Stanowisko N. P. R.

Pos. Chądzyński z N. P. R. gotów iść na zmianę ordynacji wyborczej, o ile nastąpi w stronnictwach porozumienie co do tej sprawy. Oświadcza się za związkiem list i przeciw listom państwowym.

Broni jednak proporcjonalności.

Stanowisko P. P. S.

Pos. Niedziałkowski boi się, że zmiany w ordynacji wyborczej mogą doprowadzić w konsekwencji do fałszowania reprezentacji społeczeństwa a projekty prawicy i „Piasta” uważa za niedemokratyczne. Najbardziej obawia się zmniejszenia liczby posłów, bo to „osłabi” mniejsze stronnictwa. Choć widzi błędy w ordynacji wyborczej, oświadcza, że „będziemy jej bronili z całą bezwzględnością przeciwko próbom zmian w kierunku omówionym. Czy P. P. S. wystąpi z wnioskiem rozwiązania Sejmu.

— Klub, do którego mam zaszczyt należeć, wypowiedział się już za przyspieszeniem terminu nowych wyborów. Z odpowiednim wnioskiem wystąpiemy we właściwym momencie politycznym, który wybierzemy sami w myśl interesów państwa i klasy robotniczej, nie ulegając demagogii z innej strony.

Znaczący to:

— Nie zwracajcie nam głowy z rozwiązaniem Sejmu. Dziś na to nie czas. W kraju nie czujemy się tego.

Stanowisko Wyzwolenia.

Za rozwiązaniem Sejmu wypowiada się p. Jan Dąbski. Oświadcza się on przeciw zmianie ordynacji wyborczej z jedną jedyną poprawką: aby był dopuszczalny związek list, który ma zapewnić przy przyszłych wyborach, zwycięstwo lewicy. Jest zadaniem Prezydentowi prawa rozwiązania Sejmu.

W „Kurj. Poran.” pos. Smoła, również z „Wyzwolenia” nie żałuje czarnej smoły Senatowi, który uważa za „przeżytek i hamulec postępu”. Naturalnie domaga się rozwiązania Sejmu. Ordynację wyborczą uważa za zbyt mało demokratyczną.

Stanowisko grupy Bryla.

Pos. Cieplak z partji Bryla tęskni do konsolidacji lewicy, choćby dla celów wyborczych tylko. Na zmianę ordynacji pójdzie, ale nie dopuści „aby ordynacja wyborcza miała stać się środkiem do przeprowadzenia galicyjskich wyborów”. Gotów jest dać Prezydentowi Państwa prawa rozwiązywania Sejmu, ale się boi projektów „Piasta”, bo p. Witos „budzi w nas uzasadnioną nieufność”.

Czyli w konkluzji: reformy wszystkie pragną, a zarazem przystępują do nich z pewną obawą.

L—i

Sejm i Rząd.

Wątpliwe odznaczenie.

P. Wł. Grabski został członkiem honorowym Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie.

(Wolna Wszechnica w Warszawie prowadzona jest w duchu bezwyznaniowym. Jednym z jej filarów jest osławiony „kandydat mniejszości” prof. Baudouin de Courhenay).

Tryumf lewicy.

We wtorek w Sejmie rozpatrywano sprawę zarzutów przeciwko b. ministrowi Kucharskiemu. Po gorącej dyskusji 6 głosami przeciwko 5, przy powstrzymaniu się przewodniczącego Komisji, postanowiono wystąpić na plenum Sejmu z wnioskiem o postawienie b. Min. Kucharskiego w stan oskarżenia.

Nowe linje.

W dążności do rozbudowy sieci kolejowej udzieli ministerstwo koncesji na budowę nowych prywatnych linii, o które to koncesje już dziś ubiegają się trzy konsorcja. Wkrótce udzieli się zezwolenia na budowę około 5.000 km. linii.

Ogólnopolski Kongres Oświatowy.

W dniach 7 i 8 grudnia r. b. odbył się w Warszawie Ogólnopolski Kongres Oświatowy, zwołany przez Komisję Porozumiewawczą i Wydział Wykonawczy Polskich Towarzystw Oświatowych. Program obrad tego Kongresu obejmuje bardzo doniosłe dla Państwa i Narodu Polskiego zagadnienia.

Rolę organizacyjną społeczno-oświatową w Polsce przedstawi w referacie swym b. minister oświaty prof. Stanisław Grabski. Zadania obywatela w pracy oświatowej omówi prof. uniwersytetu Dr. Franciszek Bujak.

Zagadnienia metod pracy oświatowej dla dorosłych przedstawi w referacie wybitni działacze oświatowi: senator Dr. Ernest Adam, ksiądz Antoni Ludwiczak, Andrzej Nowak i Józef Stemler. Zasłużony dla narodu mecenas Antoni Osuchowski omówi zadania społeczeństwa polskiego wobec Polaków, zamieszkałych poza granicami Rzeczypospolitej; w osobnym referacie pisał Kornecki o poruszonej przez niego kwestii oświatowej w kraju. Referat o podziale finansów oświatowych omówił prof. Stanisław Grabski.

Kongres ten będzie pierwszym wielkim zjazdem działaczy oświatowych z całej Polski i z poza granic Państwa w celu ustalenia zadań i metod dalszej pracy, oraz pobudzenia wszystkich uświadomionych obywateli Rzeczypospolitej do pracy w organizacjach społeczno-oświatowych, które uzupełniają rolę Państwa w wielkich zadaniach wychowania narodu.

Do uczestnictwa w Kongresie zostali wezwani delegaci Kół powiatowych i zarządów Polskiej Macierzy Szkolnej, Towarzystwa Szkoły Ludowej i Towarzystwa Czytelników Ludowych, które to organizacje obejmują swą działalnością cały obszar Rzeczypospolitej; prócz tych zgłosiły również uczestnictwo liczne inne organizacje, które zajmują się oświatą pozaszkolną; zaproszone są również organizacje nauczycielstwa polskiego, samorządów i władz duchownych i szkolnych.

Kongres rozpocznie się w dniu 7 grudnia o godz. 9 rano nabożeństwem w kościele archidiecejalnym św. Jana, które odprawi J. Eminencja ks. Kardynał Karkowski. Obrady plenarne rozpoczną się tegoż dnia o godz. 10 rano w sali Rady Miejskiej, obrady secyjne odbywać się będą w gimnazjum im. św. Stanisława, ul. Traugutta.

W celu odpowiedniego przyjęcia uczestników Kongresu utworzył się specjalny Komitet Kongresowy o charakterze reprezentacyjno-gospodarczym, który zwraca się niniejszem od ogółu mieszkańców miasta Warszawy z gorącą prośbą o zgłaszanie kwater dla przybywających na Kongres.

Komitet Kongresowy urzędnie w biurze Polskiej Macierzy Szkolnej, Krakowskie Przedmieście 7, m. 4, tel. 92-23.

Zgłoszenia uczestników Kongresu przyjmuje w dalszym ciągu i informację w sprawie programu Kongresu udziela Wydział Wykonawczy Polskich Towarzystw Oświatowych, ul. Marszałkowska 153, m. 6, tel. 308-58 od godz. 10-1 rano.

Za Komitet Kongresu Oświatowego:

- (—) Ignacy Baliński
Prezes Rady Miejskiej.
- (—) Mieczysław Janowski
Wiceprezydent m. Warszawy.
- (—) Komorowski,
Nacz. Wydz. Urz. Emigr.
- (—) Ludwika Rogowska.
- (—) Józef Świeżyński,
Prezes P. M. S.
- (—) Irena Puzyńska,
Poseł na Sejm.
- (—) Helena Bispingowa.
- (—) Stefan Soltyk,
Przew. Kom. Ośw. Sejmu.
- (—) Jan Kornecki
Poseł na Sejm.
- (—) St. Lesiewicz
Prezes Okr. Warsz. „Sokoła”.

Dzień polityczny.

Niemieckie nauczanie. „L'Homme libre” podaje „dekalog” polityczny, rozwieszony w szkołach niemieckich. Oto niektóre jego przykazania:

- 1) Skruszysz okowy i zerwiesz więzy, jakie wróg dziedziczny ośmiela się wkładać na naród twój.
- 2) Będziesz wieczyście nienawidził Francję.
- 3) Z głębi serca swego gardzić będziesz obyczajem i modą francuską.
- 4) Będziesz podsycił w duszy dziecka twego ideę krwawego odwetu.
- 5) Rozniecisz płomień promienny odwetu.
- 6) Z zaufaniem oczekiwaj będziesz dnia tego, który nadejdzie: przyniesie on pokój i zemstę.

A w odpowiedzi na to pacyfści europejscy: Mac Donald, Herriot, Skrzyński wierzą „w demokratyczne Niemcy”. Francuzi nazywają Krasina paskarzem rewolucji.

Dziennik francuski „Echo de Paris” wyraża zadowolenie, że ani Rakowski ani Kamieniew nie otrzymali naznaczenia na stanowisko przedstawiciela rządu sowiektów w Paryżu. Gazeta ta podaje różne szczegóły z życia i działalności obydwojch tych działaczy, z których wynika, że obaj są właściwie przestępcami kryminalnymi, z którymi trudno byłoby utrzymywać stosunki towarzyskie. Szczególnie ostro podkreśla gazeta tę okoliczność, że obydwojch przyjmowali udział w zawarciu z Niemcami Brzeskiego Pokoju.

Krasinowi zarzuca „Echo de Paris” także zdradę interesów Rosji i państw sprzymierzonych, jednakże wyraża się o nim na ogół znacznie łagodniej. „Krasin—piszczak” — jest poprostu jednym z wielu paskarzy rewolucji. On stara się o wybieranie go obowiązkiem na członka rady do wszystkich sowieckich instytucji finansowych i przemysłowych. W Petersburgu był Krasin do pewnego stopnia jakby przedstawicielem przemysłu niemieckiego. Szczególnie podtrzymywał on interesy Simensa i Szwajkera. W dalszym ciągu gazeta ta wyraża swe niezadowolenie, że gmach poselstwa rosyjskiego w Paryżu, w którym mieli schronisko tak wierni przyjaciele Francji, jak Urusow, Nielidow, Izwolski i Maklakow, przeszedł teraz w ręce przedstawicieli bolszewickiego przewrotu.

Z Litwy.

Pomnik Giedymina. Około Wilna (w Litwie kowieńskiej) znajduje się historyczne miejsce — mogiła Giedymina. W miejscu tem Giedymina zginął w boju z Krzyżakami i tamże został pochowany. W tych dniach, jak donosi kowieńskie „Echo” przejęli przedstawiciele „Lietuvos pagras draugija” (Towarzystwa upiększenia Litwy) miejsce to w posiadanie towarzystwa. Po akcie przejęcia wywieszono nad tym miejscem litewski sztandar państwowy. Na wiosnę rozpocznie się budowa wspaniałego pomnika Giedymina z pieniędzy, jakie towarzystwo upiększenia Litwy spodziewa się zebrać z dobrowolnych składek.

Z Łotwy.

Aresztowanie Polaków. Gazeta rosyjska „Echo” podaje telegram swego korespondenta z Rygi, że w Dynaburgu aresztowano brata jedynego posła polskiego do sejmiku łotewskiego, Wierzbickiego, i przeprowadzono rewizję połączone z aresztowaniami w szkołach, towarzystwach i u niektórych polskich działaczy społecznych. Skonfiskowano liczną korespondencję. Gazety łotewskie głoszą, jakoby wykryta została wielka akcja propagandowa przeciw państwu Łotewskiemu.

Skazanie byłego ministra Hermanskiego. Senat zatwierdził wyrok sądu apelacyjnego z dnia 27 stycznia b. r., skazujący byłego łotewskiego ministra komunikacji Hermanskiego za niedbalstwo w urzędowaniu na 6 miesięcy aresztu i zapłacenie państwu odszkodowania w kwocie 450.000 dolarów.

TEATR WIELKI (W. Pohulanka)

Dziś we środę jedyny występ znakomitego tenora

D. SMIRNOWA

w op. Verdi'ego

„RIGOLETTO”

Początek o godz. 8-jej wiecz.

Kronika wileńska.

Urzędowe.

— Wyniki obrad zjazdu starostów pogranicznych. W uzupełnieniu wiadomości naszych wczorajszych o konferencji starostów pogranicznych w Wilejce z urzędu wojewódzkiego komunikują nam o następujących wynikach.

Wynikiem konferencji jest skoordynowanie działalności i stosunku wzajemnego oddziałów K. O. P. z organami policji państwowej. Uzgodniono następnie poglądy na szereg kwestyj dotyczących organów K. O. P. do ludności pogranicza, w szczególności zaś ustalenie trybu postępowania organów K. O. P. w związku z rygorami przewidzianymi w obowiązującym dotąd rozporządzeniu Rady Obrony Państwa o ochronie granic; omówiono szereg spraw, dotyczących zwalczania przemytnictwa, udoskonalenia łączności telefonicznej, naprawy dróg i mostów, zakwaterowania oddziałów K. O. P. i innych. Przebieg konferencji był nacechowany harmonją i zgodnością poglądów władz cywilnych i wojskowych. (l)

— Podróż służbowa p. wojewody Raczkiewicza. Zgodnie z zapowiedzią naszą w dn. 24 listopada wojewoda wileński p. Wł. Raczkiewicz wyjechał do Postaw i Duninowicz, w towarzystwie komendanta policji, inspektora Praszalowa oraz referenta administracyjnego p. Monkiewicza.

Podróż p. wojewody ma na celu zbadanie warunków przeniesienia siedziby starostwa z Duninowicz do Postaw.

Powrót p. wojewody jest oczekiwany jutro we czwartek.

Z miasta.

— Komisja rzeczoznawców. Posiedzenie Komisji rzeczoznawców Komitetu Społecznego do walki z lichwą i spekulacją zostały wyznaczone na dzień 27 listopada Komisja restauracyjna i pralnia, na 28—masarska, na 29—młynarsko-piekarniana.

Sprawy miejskie.

— Oddanie cmentarza wojskowego w Zakrecie Magistratowi. Wydział grobownictwa wojskowego przy Delegaturze Rządu zwrócił się w tych dniach do Rektora U. S. B. z wnioskiem o przekazanie cmentarza wojskowego, znajdującego się w obrębie lasu, należącego do Uniwersytetu S. B. folwarku Zakret, pod zarząd Magistratu, wychodząc z założenia, iż cmentarze grzebalne jako własność publiczną winny się znajdować pod pieczą władz komunalnych.

Rektorat Uniwersytetu S. B. uważając ten projekt za wiele racjonalny, gdyż tylko Magistrat współdziałając z policją, miałby możność uchronienia cmentarza od uszkodzeń, wyrządzanych niejednokrotnie przez ludzi złej woli, czemu zaś Uniwersytet nie mógł poddać w zupełności z powodu braku odpowiedniego personelu, przeto zwrócił się do Magistratu z zapytaniem, czy i na jakich warunkach Magistrat byłby skłonny przejąć pod swą opiekę cmentarz wojskowy w Zakrecie. (x)

— Petycja Dyrekcji Teatrów Wileńskich do Magistratu. Dyrekcja Teatrów Wileńskich zwróciła się

w tych dniach do Magistratu m. Wilna z prośbą tej treści: Ze wobec kolosalnego deficytu w obydwojch teatrach, który sięga codziennie do tysiąca złotych, nie jest więc w stanie w bieżących tygodniach opłacić rachunków za energię elektryczną. Na pierwszego stycznia 1925 r. Departament sztuki przyrzekł teatrom znaczne subsydja, przeto dyrekcja teatrów prosi o prolongatę tych należności do stycznia r. 1925, w którym to czasie rachunki za energię będą uregulowane z subsydjów rządowych. Magistrat powyższą prośbę uwzględnił i odłożył tę opłatę w sumie 1200 zł. do 10 stycznia 1925 r. (x)

— Posiedzenie Komisji Technicznej w Magistracie. W związku z przyjazdem komisji, która była wydelegowana do Berlina, Torunia i innych miast zachodnich celem zbadania tramwajów elektrycznych, odbędzie się w dniu dzisiejszym w Magistracie posiedzenie komisji technicznej celem rozpatrzenia 1) sprawy inwestycji elektrowni miejskiej oraz, 2) sprawy tramwajów miejskich. (x)

Sprawy szkolne.

— Zjazd inspektorów szkolnych. W dn. 26 i 27 listopada odbędzie się w Kuratorjum zjazd inspektorów szkolnych z całego województwa, poświęcony wyłącznie sprawie spisu dzieci i opracowaniem normalnej sieci szkolnej, oraz zagadnieniom oświaty pozaszkolnej wśród dorosłych.

Sprawy kolejowe.

— Zapomogi doraźne. Ministerstwo kolei przedłużyło na rok 1925 prawo wydawania pracownikom kolejowym wszystkich grup wypłat zapomóg doraźnych.

Zapomogi doraźne wypłacane są na skutek złożenia umotywowanego podania przez pracownika i po odnośnym zaakceptowaniu, oraz wyznaczeniu ilości punktów przez Komisję rozdziałową.

Zapomoga doraźna, nie może przewyższać dwumiesięcznej pensji, a ostateczna wypłata nastąpić może po złożeniu gwarancji przez dwóch świadków. (k)

— Rozbudowa linij. Władze centralne w Warszawie w najbliższym czasie pertraktować będą z zagranicznymi towarzystwami finansowymi w sprawie budowy linii kolejowych na kresach.

— Echo zjazdu P. Z. K. w Warszawie. W dniu 23 listopada r. b. w Warszawie odbył się zjazd zawiadowców stacji i ich pomocników, na którym postanowiono wystąpić z wnioskiem do ministerstwa kolei o uchwalenie pragmatyki służbowej, a także o podwyższenie względnie przesunięcie o grupy wyżej (zawiadowców nie niżej VIII ich pomocników nie niżej IX grupy).

Sprawy akademickie.

— Loterja „Tygodnia Akademika”. Komitet Loterji Tygodnia Akademika przypomniał wszystkim, którzy są posiadaniem wygrywających biletów loteryjnych, a fantów jeszcze nie odebrali, że mogą otrzymać dziś we środę oraz we czwartek od godz. 7-8 wiecz. w lokalu Br. Pom. przy ul. Wielkiej 24. Wszyscy zaś, którzy wygrali fanty Rady Naczelnej w Warszawie (lo-

sy z literą „R” przy numerze) proszeni są o zgłoszenie się do dn. 29 b. m. do sekretariatu Br. Pom. (ul. Wielka 24) od g. 7-9 wiecz. w celu zarejestrowania swych wygranych, k. t. zostaną sprowadzone do Wilna przez Komitet.

Sprawy robotnicze.

— Kary za uchylanie się od Funduszu Bezrobocia. Zarząd Funduszu Bezrobocia wobec uchylania się niektórych pracodawców od rejestracji i wpłacania wkładek (w myśl ustawy z dnia 18.VII. r. b. o zabezpieczenie na wypadek bezrobocia), w najkrótszym czasie sporządzi wykaz tych uchylających się pracodawców, celem pociągnięcia do odpowiedzialności w trybie administracyjnym, zaś kary za uchylanie się będą stosowane do wysokości 1000 złotych lub do 4 tygodni aresztu. (s)

— Posiedzenie zarządu Funduszu bezrobocia. W dniu 26 b. m. o g. 6 popoł. w urzędzie Pośrednictwa Pracy odbędzie się posiedzenie zarządu obwodowego Funduszu Bezrobocia. Na porządku dziennym będzie rozpatrywana sprawa zatwierdzenia preliminarza budżetowego na rok 1925. (s)

Poczta i Telegraf.

— Skasowanie agencji pocztowej. Wkrótce ma być skasowaną agencja pocztowa w Miłoszowie powiatu dziśnieńskiego. (s)

Z życia stowarzyszeń.

— Zarząd Wil. T-wa Dobroczynności niniejszem podaje do wiadomości, iż walne roczne zebranie członków t-wa odbędzie się dn. 12 grudnia r. b. o godz. 5 wiecz. w lokalu własnym przy ul. Wileńskiej Nr. 28.

W razie nieprzybycia dostatecznej ilości członków, następnego zebranie odbędzie się tegoż dnia o godz. 7 wiecz. i będzie prawomocne przy każdej ilości członków.

Porządek dzienny obejmujący: Wybór przewodniczącego; Przeczytanie protokołu ostatniego walnego zebrania; Sprawozdanie zarządu o działalności t-wa za rok 1922 i 1923; Sprawozdanie komisji rewizyjnej; Rozpatrzenie i zatwierdzenie preliminarza budżetowego na rok 1925; Zmiana niektórych paragrafów statutu t-wa; Ustalenie wysokości składek członkowskich; Wolne wnioski.

— Kresowy związek ziemian zwołuje do Wilna na dzień 7 i 8 grudnia walny zjazd swoich członków z województw wschodnich. Program zjazdu: 7 grudnia o godz. 4 po poł. Działalność i cele związku ziemian i spółdzielni—ref. zarząd. Sprawa reformy rolnej—ref. posł. Zuszczewski i Świecki. Przesilenie gospodarcze i środki zaradcze — ref. b. min. dr. J. Michalski.

Do 8.XII o godz. 11 rano. Stan gospodarczy kresów—ref. prof. dr. Stanisław. Tegoż dnia o godz. 5 po poł. Sytuacja ogólna na ziemiach wschodnich—ref. posł. Czesław Krupski.

— Z Ligi Rob. św. Kazimierza. W niedzielę dn. 23.XI.24 r. zebrał się jak zwykle członkowie Ligi w sali kina „Jutrzenka”, gdzie przemawiał najpierw ksiądz rektor Borglewski, który mocno podkreślał, że dzisiejszy upadek moralności, zanik ducha i umysłu zdrowego, jest wynikiem ogromnego osłabienia i zubożenia w rzeczach wiary i religii nie tylko u nas, ale i na całym świecie. Po tym prezes Ligi p. Obst informował członków o najważniejszych sprawach bieżących.

Potem dzieci Ligi Robotniczej staraniem prezesowej p. Obstowej i p. Martanusa urządziły popis deklamacyjno-śpiewaczy.

Występy te wzbudziły ogromny zachwyt rodziców w pierwszym rzędzie a po tym i wszystkich obecnych. A było na co patrzeć, gdyż niektóre dziewczęta jak np. Tyłeczanka i Rodziówna objawiają szczególne uzdolnienie w tym kierunku.

Zakończeniem zebrania niedzielnego były obrazy w kinie.

Dobroczynność.

— Podziękowanie. Zarząd Domu Dzieciątka Jezus przy ul. Subocz 16, składa gorące podziękowanie Szanownemu Panu Janowi Pietraszewskiemu prezesowi Izby Kontroli Państwowej, oraz wszystkim pp. Urzędnikom tejże Izby, za ofiarowanie 150 zł., co dało możność opłacenia zaległego rachunku za mleko dla niemowląt.

Teatr, muzyka i sztuka.
 — Teatr Polski (Lutnia) zyskał w „Mazepie” — Słowackiego, sztukę, która świadczy o aspiracjach kierownictwa. Teatr Polski dąży aby pozyskać dla siebie najlepsze warstwy społeczeństwa, które dają repertuaru t. zw. szerokiego. „Mazepa” należy do rzędu sztuk, które każda scena polska winna mieć w swym repertuarze.

Dzisiaj i jutro „Mazepa”.
 — Występ D. Smirnowa. Dziś Teatr Wielki będzie przepięknie w jedynym występie D. Smirnowa. Partię w op. „Rigoletto”, która dziś grana będzie, D. Smirnow zalicza do swych najlepszych.

— Z operetki. Jutro po raz ostatni grana będzie „Królowa brylantów” z W. Kawecką i M. Dowmuntem.

Z ruchu wydawniczego.
 — Podręcznik dla urzędników państwowych. Jak wiadomo w dniu 19 b. m. otwarte zostały kursa przygotowawcze dla urzędników celem przygotowania do egzaminów państwowych.

Mając na uwadze, iż nieliczne tylko środowiska urzędnicze będą mogły pozwolić sobie na urządzenie podobnych kursów, oraz, iż urzędnicy zajęci w powiatach z dobrodziejstw kursów zupełnie korzystać nie mogą, Komitet Kursów postanowił wydać podręcznik, mający na celu dopomożenie urzędnikom w zapoznaniu się z dokładnym materiałem potrzebnym dla złożenia egzaminów w stosunku zależnym od kategorii. Podręcznik ten zawierać będzie około 400 stron druku (s).

— „Wiadomości Stonimskie” Nr. 1, tygodnik kresowy, powiększył szeregi prasy prowincjonalnej w województwach wschodnich. W słowie wstępem Redakcja zapowiada, że „zadaniem jej będzie rzetelne obsłużenie społeczeństwa miejscowego w zakresie bieżącej informacji politycznej, społecznej i kulturalno-oświatowej”.

Jako wydawca podpisuje inż. Szczepan Kubietus, redaktorem jest Stanisław Brochwicz-Lewiński. Szczęść Boże na trudnej i znojlnej drodze!

— „Lirnik” — miesięcznik artystyczno-literacki, poświęcony twórczości ludowej Nr. 1. — Wilno. — Redaktor Wł. Bocheński.

Zamiast recenzji parę wyjątków:
 Oda do kury.
 Kurka moja, kurka mała —
 Bure piórka ona miała.
 Grzebięń żółty — cała burs,
 Moja mała — złota kural...
 Lirnik.

— Kędy idziesz lirniku młody?
 — Ohej! Idę w te rozłogi leśne i pola szare, przestrzenne, w te łąki barwne i kwietne, gdzie nad modrą, płynącą wartko rzeczką, ciche włoski drzewia, a w nich rzesze mych braci od świtu do nocy spędza czas przy znojlnej pracy. Pójdę tam do nich, by spędzić czas na pogawędce, a potem wydobędę lirę z za poły i zagram...
 Czy zechcą cię jednak słuchać? I o czym im śpiewać będziesz, o tej kurce? Nie warto!
 Les.

Kronika policyjna.
 — Usiłowanie wywołania zaburzenia. W dniu 23 b. m. o godz. 15 m. 30, podczas

wypłaty należności w Kierownictwie budowy magazynów amunicyjnych na Sni-piskach, robotnicy zbuntowali się i grozili złamaniem kasy. Powiadomiona telefonicznie policja przybyła w sile 10-ciu policjantów, niezwłocznie na miejsce wypadku, lecz robotników już nie zastała, gdyż ci, dowiedziawszy się o przybyciu policji, rozbiegli się.

— Napad na Ponarach. W dniu 19 b. m. zgłosił się do posterunku w Rudziskach, mieszkajec wsi Połuknia, Daukszewicz Władysław i zameldował, iż w dniu 18 b. m. o godz. 20-ej na drodze w odległości 1/2 kilometra od kaplicy Ponarskiej, został obrabowany przez 3 ch osobników. Zrabowano mu 10 złotych, książkę wojskową i 2 butelki wódki. Poszkodowany zaznaczył, iż osobnicy ci nie byli uzbrojeni. Zachodzi podejrzenie, iż Daukszewicz napad symuluje.

— Włamanie do magazynu. Ponter Lejba, zam. przy ulicy Nikodemskiej Nr. 2, zameldował, iż w dniu 23 b. m. ze sklepu jego przy ul. Szpitalnej Nr. 9, za pomocą przepłowania sztaby od drzwi, skradziono mydła i herbaty na 3000 złotych.

Z Bolszewji.

O tranzyt przez Polskę.

Moskiewska gazeta „Prawda” donosi, że do Charkowa przybyła delegacja niemiecka z Królewcą w celu porozumienia się o zaprowadzenie tranzytu ukraińskich towarów przez port Królewiecki. Port ten, wygodnie urządzony, nadaje się w zupełności do wywozu wszystkich towarów. Rząd polski sprzeciwiał się dotychczas temu projektowi, wobec czego władze niemieckie zaczęły prowadzić pertraktacje z Polską o wprowadzenie tranzytu z Ukrainy do Królewcę.

Flaga sowiecka na wyspie Wrangla.

Do Władystawki powróciła z wyspy Wrangla (na oceanie lodowatym) flaga ekspedycja naukowa. Komendant ekspedycji Dawidow zawiadomił korespondenta Rosta, że podniesienie flagi SSSR na wyspie Wrangla położyło kres zamierzeniom imperialistów zagranicznych urzędzenia na wyspie Wrangla stacji dla aeroplanów w komunikacji między Ameryką i europejskim kontynentem. Ponadto ma wyspa Wrangla znaczenie również i dla handlu ze względu na połów fok.

Kolonizacja żydów po wsłach.

Rząd sowiecki przystąpił do przeprowadzenia planu przekształcenia żydów z miast i miasteczek, którzy obecnie nie mają zajęcia wskutek upaństwowienia handlu, na rolników i nadania im odpowiednich terenów ziemi. We wszystkich guberniach Ukrainy, a ponadto w guberniach Homelskiej, Smoleńskiej i Briańskiej utworzono specjalne komisje dla

kolonizacji żydów. W roku 1925 postanowiono osiedlić na roli 8000 rodzin żydowskich na Ukrainie i 1000 rodzin w Krymie. W roku 1926 liczba kolonistów żydowskich ma być powiększona do 10 000 rodzin. Oczywiście bolszewicy chcielioby otrzymać na to odpowiednie sumy od amerykańskich i zachodnio-europejskich organizacji żydowskich. W tym celu rozpoczęli już pertraktacje z „Agro-Dzjoitem”. Dla prowadzenia odnośnych pertraktacji rząd sowiecki wydelegował jako swoich przedstawicieli E. Lina, E. Aisa i Mereżyna.

Z uniwersytetu w Mińsku.

Z Mińska donoszą, że przy rozpoczęciu 8-go roku szkolnego ogólna liczba studentów wzrosła do 2483, w tej liczbie białorusinów 1025 (t. j. 41,8%), żydów 1260 (t. j. 50,9%), rosjan 155, polaków 17, innych narodowości 26. Jak z tego wynika, element żydowski ma i tutaj bezwzględną przewagę.

Z prowincji.

SZCZUCZYN.

Do szeregu mieścin, biorących udział w akcji zasilenia ludności L. O. P. P., zaciągnął się i Szczuczyn, powołując na tydzień lotniczy koło, a na stałe Komitet Ligi Obrony Pow. Państwa. Rezultat pracy Koła Szczuczynskiego w tygodniu lotniczym wyraża się w cyfrze 426,66 złotych.

Ze spraw naszych lokalnych możemy się pochwalić powołaniem do życia dwóch placówek oświatowej i społecznej.

W dniu 25 października w Isechowie gminy Szczuczynskiej dokonano otwarcia żeńskiej szkoły zawodowej tkactwa i szycia. Kurs szkoły 8-letni, kandydatki przyjmowane są z 4-ch klas szkoły powszechnej.

Dn. 16 zaś listopada w Szczuczynie poświęcono i otwarto Kasę Spółdzielczą z nieograniczoną odpowiedzialnością.

Aktu poświęcenia dokonał miejscowy proboszcz, poczem do gromadnie zebranych członków kasy i gości przemówili: ks. R. Swirkowski, Dyrektor Seminarjum Nauczycielskiego Fl. Kotowicz i R. Fiedorowicz, zaznaczając potrzebę tej instytucji i jej zadania.

Radę Nadzorczą Kasy stanowią: ks. R. Swirkowski, Jan Zadziorka, H. Szukówna, J. Romiejko, J. Moraczewski i W. Pieńkażek.

Zarząd tworzą: F. Kotowicz, R. Fiedorowicz i W. Drewnikowski. Nowym placówką „Szczęść Boże”!
 Rotalski.

Zjazd majstrów murarskich.

W Warszawie odbył się zjazd majstrów murarskich. Przybyło 60 delegatów z różnych stron b. zaboru rosyjskiego.

Zjazd poprzedzony został uroczystym nabożeństwem w kościele N. P. Marii Łaskawej.

Obrazy zjazdu odbywały się w sali związku rzemieślników chrześcijan (Miodowa, 14). Zagałę je krótkim przemówieniem prezesa komitetu organizacyjnego, p. Stanisław Gogół. Na przewodniczącego zjazdu wybrano p. Władysława Wiedeńskiego, na wiceprzewodniczących pp.: Stanisława Sperlinga (z Zagłębia Dąbrowskiego) i Leona Reinschmidta (z ramienia Ligi gospodarczej). Sekretarzami zostali pp.: Garczyński i Dudziński.

Przemówienia powitalne wygłosili: prezydent m. Warszawy, p. Jabłoński, w imieniu władz miejskich, dyrektor dep. budowlanego min. rob. publ. p. Konstanty Jakimowicz, delegat min. przem. i handlu, p. Skorupka, delegat stow. przemysłowców budowlanych, adw. Ignacy Chaberski, delegat Ligi gospodarczej—L. Reinschmidt, prezes Zw. rzem., Jan Piszczatowski, prezes koła starszych i podstarszych, p. Stanisław Lipczyński.

Właściwe obrady zjazdu otworzył referat p. Stanisława Gogóla, prezesa zrzeszenia majstrów murarskich w Rzeczypospolitej, na temat: „Organizacja i działalność zrzeszenia majstrów murarskich”. P. Władysław Wiedeński mówił o „Kursach murarskich w Warszawie i konieczności ich rozwoju”. Wreszcie inż. arch. Jerzy Müller wygłosił referat o „Zadaniach budownictwa w Rzeczypospolitej Polskiej”.

Po referatach wywiązała się dłuższa ożywiona dyskusja, poczem zarządzone przerwy obiadowe.

W zakończeniu przyjęto szereg wniosków i rezolucyj, z których najważniejsze są: 1) wniosek, aby w niedługim czasie zwolany został do Warszawy zjazd majstrów murarskich z całej Polski (obecnie obradowali tylko delegaci z b. Kongresówki); 2) postanowiono opodatkować się wzajemnie na rzecz rozwoju kursów murarskich w Warszawie.

Wieczorem odbył się bankiet dla członków zjazdu i zaproszonych gości.

Wiadomości telegraficzne.

— „Die Stunde” donosi z Pragi, że w związku z artykułem „Times 2”, krytykującym politykę finansową Czech, min. finansów odwołał miało telegraficznie rokowania o kredyty amerykańskie, rezygnując tymczasem z dalszych starań o pożyczkę w Ameryce.

— Radiostacja moskiewska. W niedzielę dn. 23 b. m. wydany został pierwszy numer „Radiogazety”. W gazecie tej uwzględnione są w sposób zwały niemal wszystkie działy zwykłego dziennika. Nadawanie „Radiogazety” trwało 45 minut.

Listy do Redakcji.

Do Szanownej Redakcji „Dziennika Wileńskiego”.

Wobec insynuacyjnych rewelacji o Panu Staroście powiatu Dziśnieńskiego, zamieszczonych w ostatnich numerach „Expressu Wileńskiego”, ze względu na konieczność wzajemnych harmonijnych stosunków służbowych między pracującymi dla dobra Państwa Urzędami Państwowymi, uważam za konieczne publicznie oświadczyć, że z rewelacjami temi nie mam nic wspólnego, i że swej strony tendencje tych rewelacji, jako żeż ton ich niewłaściwy, uważam za wysoce nieetyczne.

Prosząc uprzejmie o zamieszczenie niniejszego mojego oświadczenia na szpaltach poczytnego pisma Pana Redaktora, kreślę się

Z wysokim szacunkiem
 Wacław Rytel
 Skarbnik Kasy Skarbowej
 na pow. Dziśnieński.

Głębokie, 24. XI. 24 r.

Ze świata.

Kamień filozoficzny odnaleziony.

Z Nowego Jorku donoszą, że tamtejszy profesor Sheldon znacznie ulepszył metodę wydobycia złota z rudy, wynalezoną przez prof. Miethego. Sheldon oświadczył, że jego chemiczna fabrykacja złota wywoła wkrótce zasadniczą zmianę wszystkich systemów monetarnych, opartych na złocie.

TEATR POLSKI „Lutnia”

Dzisiaj
„Mazepa”
 tragedia w 5-ciu aktach Słowackiego.
 Początek o g. 8 wiecz.

Teatr Wielki (W. Pohulanka)

Dzisiaj
 jedyny występ
D. SMIRNOWA
„RIGOLETTO”
 opera Verdi’ego.
 Początek o godz. 8 wiecz.

Kino-Teatr „**HELIOS**” || Dziś! Prześliczna gwiazda ekranu w wielkim salonowo sensoryjnym dramacie w 8 akt. p. t. **„Za Kulisami!!!...”** Początek o godz. 5 ostatni seans o godzinie 10 1/4 w.

Kino-Teatr „**Polonia**” || **DZIŚ PREMIERA!!!**

WSZECHSWIATOWEJ SŁAWY

„UNDERWOOD” Maszyna do liczenia oryginalna szwedzka „ODHNER”

Ostatni model cichopisząca. Podróżna mała za pół ceny.

SZAPIROGRAFY, WSTĘGI I DODATKI.

MIECZYSLAW ŻEJMO WILNO, ul. Mickiewicza 24. Telefon 161.

Udzielam lekcji **KROJU i SZYCIA** męskich i damskich ubrań, przyjmując uczni i uczennice, po cenach dostępnych, dla niezamożnych bezpłatnie. Krojeży z zagranicy **Kozłowski Stanisław**, Sw. Stefańska 33—32.

FIRMA „EXPRESS” WILNO, ul. Portowa 7

Poleca **PILSNIANKI** NAJLEPSZEGO GATUNKU.

Do ofiarnych serc mieszkańców Wilna puka nieszczęśliwa staruszka bez żadnych środków do życia. Jedynym ocaleniem dziś dla niej jest zebranie pewnej kwoty na ręczną maszynę która zabezpieczy jej utrzymanie gdyż z sawodu jest krawcówką. Łaskawe ofiary przyjmuje redakcja Dziennika Wileńskiego dla nieszczęśliwej staruszki.

FABRYKA „MIELNIZ”

WYSTRZEGAĆ SIĘ FALSYFIKATÓW.

Gotówkę w każdej ilości lokujemy bez ryzyka z pełną gwarancją zwrotu w należytym terminie Dom H/ Komisowy „ZACHĘTA” Portowa 6 D.

Mleko wprost od własnych krów sprzedaje Ziem. Spółka „MLEKO” Ludwisarska 4 m. 15 w godz. o 7 rano 1 1/2 pp. 7 wieczór.

Natychmiast odnajmę 2 pokoje ewent. z kuchnią małej rodzinie ul. Chocimska Nr. 50 m. 2.

Okazyjnie do sprzedaży pianino i futro damskie (popielice) z wierzchem pluszowym. Filarecka 6 a m. 1.

Pokój front. meubl. w srodmieściu z całodzienn. utrzymaniem dla jednego pana. Wład. Gdańska 6, m. 8 od godz. 5—7.

Poszukuję posady kucharki, mam dobre świadectwa ul. Mickiewicza 15—30 Nawrocka

Przyjmuję bieliznę do prania i chodzę do domu prać U. Lwowska Nr. 7 m. 14.

Są do sprzedania rozmaite meble, między innymi garniturek buduarowy. Widzieć można od 3-jej do 6-jej Skopówka 9—3.

Sprzedaje się plac od zaraz w 460 kw. sążni, pięknie ogrodzony ze znaczną ilością materiału budowlanego na Połpińszce, przy ul. Niecałej. Wiad. w mag. obuwia Gierczyckiego, Wileńska 22.

Siano, słome pięć tysięcy pudów sprzedam na stacji Skrzybowce. Wiadomość: Skrzybowce szereg waskotorówki.

Szredera pianino, nowe koncertowe do sprzedania okazjnie. Szpitalna 7 m. 4 (w pobliżu Zawalnej).

Sprzed. różne meble i inne rzeczy domowe. Wiadomość u portjera hotelu „Płaz” Biskupia 11, od 1—4 pop.

Tanio do wynajęcia pokoje umeblowane z elektrycznością z wygodami. — Dowiedzieć się u szwajcara Hotelu ul. Kolejowa 1 róg Ostrobramskiej.

Wilczki rasowe sprzedam Wileńska 33 m. 1.

Zub. paszport, zezwolenie na broń, i kartę łowiecką wyd. przez Starostwo Powiatowe na imię Szczęsnowicza Józefa, zam. w folw. Skibizki, gm. Rudom, unieważnia się.

Zub. metrykę chrztu na imię Marij Brzyński unieważnia się.

Z powodu likwidacji handlu ogłasza się wielka wyprzedaż resztek materiałów podwójnej szerokości rozmaitych gatunków i kolorów, nadające się na męskie i damskie kostiumy, suknie, spódnice. Cena od 1 1/2 zł. — 4 zł za metr. Wielka 22, m. 1 obok hotelu Niskowskiego, wejście z bramy.

Wdowa obolała rodziną, prosi o pomoc materialną. Łaskawe datki proszą składać do „Adm. Dz. Wil.” pod „H. F.”